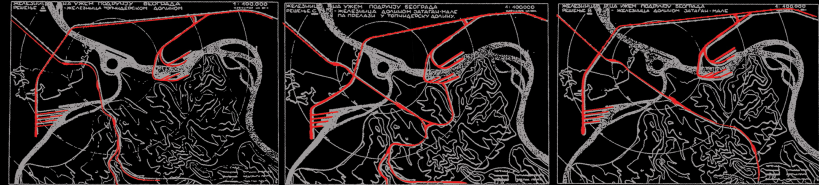

HIPOTETIČKI MODEL DOBROVIĆEVOG NOVOG BEOGRADA: UPOREDNA ANALIZA PLANIRANOG I TRENUTNOG STANJA METODOM PROSTORNE SINTAKSE

Rad ispituje mogućnosti primene prostorne sintakse (space syntax) kao metodološkog aparata za uporednu analizu izvedenog i planiranog stanja grada na primaru Novog Beograda, kako bi se testirao međusobni nivo integracije delova grada na suprotnim obalama Save, ali i uočile sličnosti i razlike između dve naizgled različite ideje o tome kako je Novi Beograd mogao da izgleda. Predmet analize predstavljaju trenutno postojeće stanje Novog Beograda i prve posleratna koncepcija Novog Beograda identifikovana u ortosu SKICA regulacije Beograda na levoj obali Save iz 1946. godine autora arhitekta Nikole Dobrovića, prvog direktora novoosnovanog Urbanističkog Instituta Srbije. Pored toga što predstavlja inicijalnu skicu, odabran plan za komparaciju, u morfološkom smislu, svojom radijalnom matricom predstavlja svojevrsan kontrast postojećoj ortogonalnoj matrici Novog Beograda i mogućnost postavljanja jednog hipotetičkog modela koji može da pruži nove uvide u procese modernizacije i prostornog planiranja perioda. Metodološki rad zasniiva se na ukrašavanju istorijsko-interpretativne analize i morfološke analize kroz proces mapiranja radukovane ulične matrice planiranog i izvedenog stanja kao osnove za dalju analizu putem space syntax-a, alatom za kvantifikovanje rezultata u oblasti urbane morfologije. Pored osnovnog doprinosa rada koji se ogleda u uspostavljanju hipotetičkog modela Dobrovićevog Novog Beograda, rad ima ulogu i u preispitivanju granica i mogućnosti prostorne sintakse da se aplicira u postupku uporedne analize anahronih urbanističkih celina.

SKICA regulacije Beograda na levoj obali Save iz 1946. godine svoju premijeru pred širom javnošću doživljava iste godine u časopisu Tehnika, broj 11-12 kao krešendo višestranom raspisu konkursa za idejno rešenje zgrade Centralnog komiteta komunističke partije Jugoslavije i zgrade Predsedništva Vlade Federativne Narodne Republike Jugoslavije. SKICA je nastala u kontekstu Dobrovićevih mnogobrojnih studija o urbanističkim problemima Novog Beograda, a koje je radio u sklopu Urbanističkog instituta Srbije. Dve od mnogobrojnih studija ističu se kao značajne za ovaj rad: Obnova i Izgradnja Beograda: konture budućeg grada i Alternativna rešenja železnice na uzem području Beograda, koju je radio sa Valdimirom Markovićem. Obe studije nastaju iste 1946. godine. Studija koja je izučavala železnički saobraćaj je prevashodno vođena preporukama Atinske povelje i predlaže reviziju železničkih trasa, razdvajanje putničkog i teretnog saobraćaja i na posletku izmestanje železničke stanice, koja će u skici regulacije leve obale save postati centralni motiv u srcu radijalne matrice Novog Beograda. Druga studija predlaže niz intervencija unutar starog gradskog tkiva od kojih su neke neposrednoj u komunikaciji sa Beogradom koji treba da se razvije na levoj obali Save. Među njima je svakako projekat Terazjske terase sa neometanom vizurom ka novom modernom gradu na levoj obali, ali i predlog intervencije na Kalemegdanu koji je podrazumevao izgradnju nove Narodne skupštine FNRJ koja treba da bude u direktnoj vizuelnoj komunikaciji sa upravljačkim objektima na suprotnoj obali.

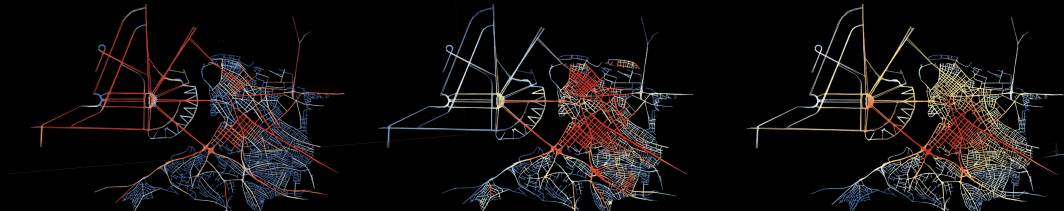
Nikola Dobrović i Vladimir Marković: Alternativna rešenja železnice na uzem području Beograda, 1946. • Nikola Dobrović, SKICA regulacije Beograda na levoj obali Save, 1946.

Kako je u pomenutom raspisu konkursa u časopisu Tehnika Dobrovićeva skica, zajedno uz pomenute studije, više predstavljala svojevrsno proširenje raspisa, upućujući učesnike na fiksne tačke planiranog novog grada, a urbanističko rešenje ostavljeno učesnicima kao deo zadatka, nezavisno od sugerisane radijalne matrice, pristizala su rešenja koja umnogome podsećaju na trenutno stanje. Space syntax kao alat omogućava svojevrsno poređenje ovakvih stanja, međutim u sklopu ovog istraživanja pored nekih od odgovora na to koje su razlike između koncipiranog i realizovanog i predstave o tome kako bi hipotetički izgledao Beograd danas da je došlo do razvoja Dobrovićeve originalne skice, upotreba ovog alata postavlja i mnoga pitanja i dileme vezane za mogućnosti i način upotrebe samog space syntax-a. Pre svega postavlja se pitanje anahronosti: Kako se crta neostvarena prošlost u sadašnjosti? Dobrovićeva skica je statična, grad je živ, uvek u promeni. Da li se uz Dobrovićevu skicu stari deo grada crta onakav kakav je bio tada ili se crta onakav kakav je sada? Da li se zanemaruje činjenica da ako crtamo sadašnje stanje da bi, da je ikad realizovan Novi Beograd po Dobrovićevoj skici, i on pretrpeo znatne promene i rast, osporavajući sanje skice u današnjosti.

Na prvi pogled, ova dva plana deluju oprečno, međutim analitički crteži ukazuju na mnogo veći broj sličnosti no što se čini. Možda je odbačena radijalna matrica, ali fiksne tačke iz raspisa ostaju iste. U tom smislu, pitanje anahronosti, iako interesantno u odnosu na tačnost crteža kao podloge za analizu, može da se zanemari, jer bez obzira na ulične matrice i promene kroz vreme koje pretrpe, suština iza njih je ista. Veri ki broj sličnosti i mera u kojoj današnji Novi Beograd liči na Dobrovićev Novi Beograd prepoznanje se u broju mostova, u strateškom pozicioniranju značajnih javnih objekata, ali na kraju i u uličnoj matrici na oko suprotnoj, ali po parametrima prostorne sintakse mnogo sličnijoj nego očekivano.

SKICA regulacije Beograda na levoj obali Save je prisutna.

SKICA REGULACIJE BEOGRADA NA LEVOJ OBALI SAVE, 1946.

NOVI BEOGRAD - TRENUTNO STANJE

ANALIZE - LEGENDE

AXIAL LINE LENGTH | SHORT | LONG
Axial line length measures the metric length of axial lines.

AXIAL CONNECTIVITY | LOW | HIGH
Axial connectivity is the number of other lines with which an axial line intersects.

AXIAL GLOBAL INTEGRATION | BAD | GOOD
Axial global integration is defined as the integration values of axial lines at the infinite radius which can be used to represent a picture of integration pattern at the largest scale.

TAČKE:

A i B - predstavlja fiksne krajnje tačke trase nove pruge, čija varijantna rešenja su prikazana u studiji Alternativna rešenja železnice na uzem području Beograda iz 1946. Trasa postoji i danas.

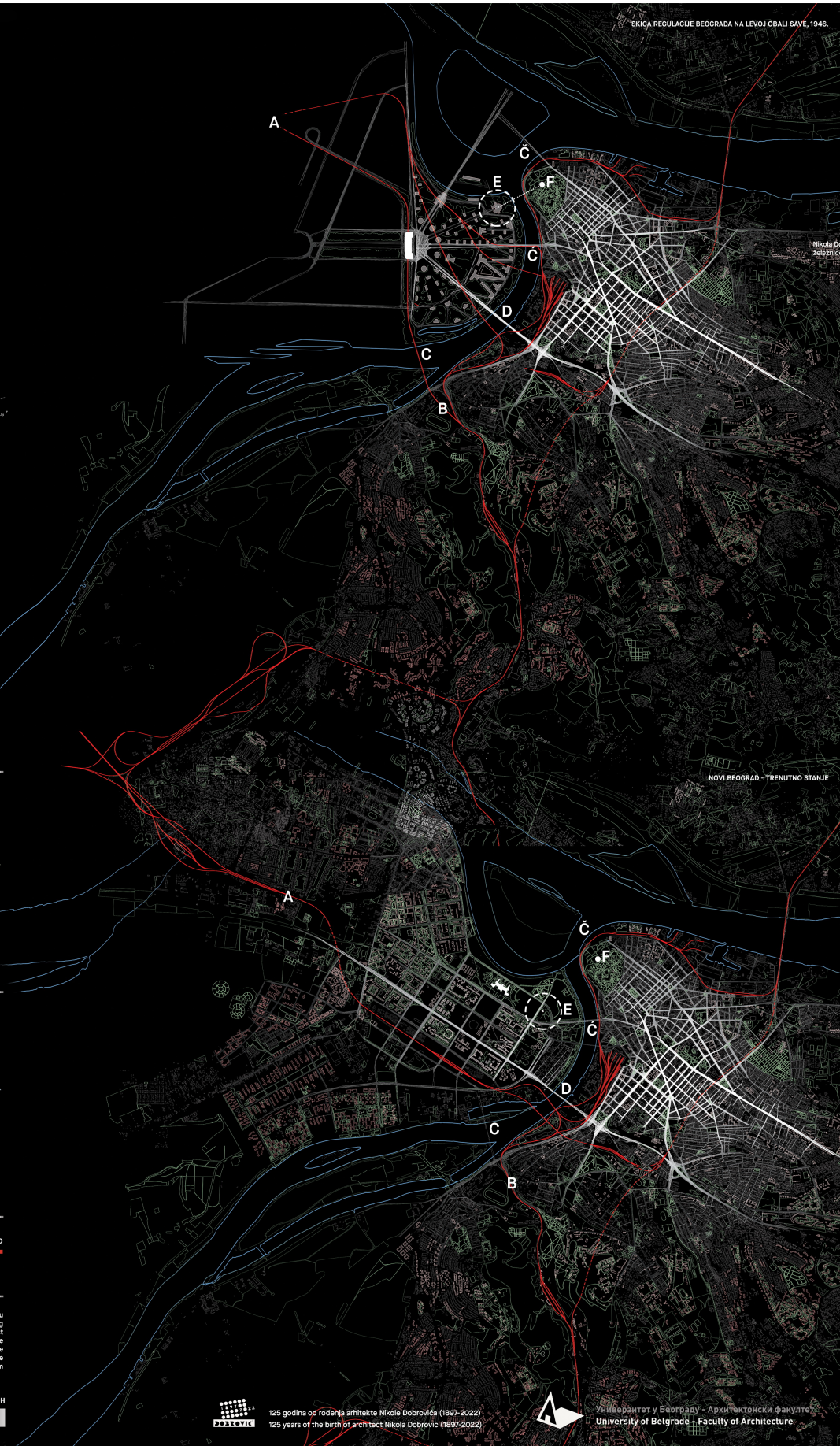
D - tačka D označava u oba slučaja najintenzivnije korišćenje saobraćajnicu u gradu. Most osvoje je jedna od najprometnijih trasa danas kao posledica auto puta. Teško je predvideti kojim intenzitetom bi se koristila u Dobrovićevoj skici obzirom da je njen intenzitet na istoj visok zahvaljujući auto-putu na starom delu grada, a čija trasa nije predviđena na tom mestu u trenutku nastanka Dobrovićeve skice.

Č - Pozicija današnjeg Brankovog mosta predpostavljena je i u Dobrovićevoj skici, međutim u skici se predviđa i železnički drumski saobraćaj. Danas se na mostu odbija samo drumski saobraćaj dok se železnički, tramvajski trasa pre svega odvija na starom Savskom mostu odmah pored, koji ne postoji u skici iz 46te.

E i F - tačke su povezane putem vizure. Kako je Dobrović planirao značajnu intervenciju na Kalemegdanu (Narodna skupština FNRJ), nalazi joj svojevrsni pandan u jednom od dominantnih objekata u svojoj skici za levu obalu Save. Čara busana, te se može pretpostaviti da bi se značajno povećao i intenzitet upotrebe ulične matrice starog grada, ali i narušio ekosistem Dobrovićeve tačke upravu u nekadašnjoj zgradi Velikog ratnog ostrva.

Č - jedino slovo koje Dobrović nije naznačio u svojoj skici označava most preko Velikog ratnog ostrva, a koji danas ne postoji. Ovakv most značajno doprinosi intenzitetu korišćenja ulica Čara busana, te se može pretpostaviti da bi se značajno povećao i intenzitet upotrebe ulične matrice starog grada, ali i narušio ekosistem Dobrovićeve tačke upravu u nekadašnjoj zgradi Velikog ratnog ostrva.

AXIAL INTENSITY | LOW | HIGH
Axial intensity is a measure of the intensity of axial line. It is another version of integration but taking account of the entropy of each line.

125 godina od rođenja arhitekta Nikole Dobrovića (1897-2022)
125 years of the birth of architect Nikola Dobrović (1897-2022)

Универзитет у Београду - Архитектонски факултет
University of Belgrade - Faculty of Architecture

ИМАМО СВОЈУ

ПОЛИТИКУ

WE HAVE OUR OWN

ПОЛИЦИЈУ

46

САЛОН
АРХИТЕКТУРЕ
THE SALON OF
ARCHITECTURE

 САЛОН
АРХИТЕКТУРЕ
THE SALON OF
ARCHITECTURE

A S A P

УДРУЖЕЊЕ АРХИТЕКАТА СРБИЈЕ
UNION OF ARCHITECTS OF SERBIA

 ŽENSKO
ARHITEKTO
DRUŠTVO

02–03

САДРЖАЈ
INDEX

04–05

УВОДНА РЕЧ
БИЉАНА ЈОТИЋ
INTRODUCTION
BILJANA JOTIĆ

01 06–18
САВЕТ
COUNCIL

02 20–31
ПРОГРАМ
PROGRAM

03 32–165
СЕЛЕКЦИЈА
SELECTION

04 166–175
ЖИРИ
JURY

05 176–205
ИЗЛАГАЧИ
EXHIBITORS

06 206–211
PRIJATELJI SALONA
FRIENDS OF THE SALON

БИЉАНА ЈОТИЋ,
МА, ИСТОРИЧАРКА УМЕТНОСТИ И
КУСТОКИЊА, ДИРЕКТОРКА МПУ

BILJANA JOTIĆ
MA, ART HISTORIAN AND CURATOR,
DIRECTOR OF THE MUSEUM OF APPLIED ART

САЛОН АРХИТЕКТУРЕ ЈЕ ТРАДИЦИОНАЛНА ГОДИШЊА МАНИФЕСТАЦИЈА МУЗЕЈА ПРИМЕЊЕНЕ УМЕТНОСТИ, УТЕМЕЉЕНА 1974. ГОДИНЕ. ОСНОВНИ ЗАДАТАК САЛОНА ЈЕСТЕ ДА СТРУЧНОЈ И ШИРОЈ ЈАВНОСТИ ИЗЛОЖИ ГОДИШЊУ АРХИТЕКТОНСКУ ПРОДУКЦИЈУ: РЕАЛИЗАЦИЈЕ, ПРОЈЕКТЕ, ПУБЛИКАЦИЈЕ И ИСТРАЖИВАЊА У ОБЛАСТИ САВРЕМЕНЕ АРХИТЕКТУРЕ, НОВЕ ИДЕЈЕ У АРХИТЕКТОНСКОЈ ТЕОРИЈИ И ПРАКСИ, ТЕ ДА ПОДСТИЧЕ ДИЈАЛОГ И РАЗМЕНУ МЕЂУ АРХИТЕКТИМА, АЛИ И СА ШИРОМ ПУБЛИКОМ. САЛОН ЈЕ ЗНАЧАЈНА ТЕКОВИНА АРХИТЕКТОНСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ У СРБИЈИ И МУЗЕЈА ПРИМЕЊЕНЕ УМЕТНОСТИ, КОЈА ИМА ЗА ЦИЉ ПРОМОЦИЈУ НАЈБОЉИХ ОСТВАРЕЊА ИЗ ОБЛАСТИ АРХИТЕКТУРЕ И УЛОГЕ АРХИТЕКТУРЕ У ДРУШТВУ.

МУЗЕЈ ПРИМЕЊЕНЕ УМЕТНОСТИ РЕАЛИЗУЈЕ САЛОН У САРАДЊИ СА РЕЛЕВАНТНИМ И РЕНОМИРАНИМ УДРУЖЕЊИМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА, ИНСТИТУЦИЈАМА И ПОЈЕДИНЦИМА У ОБЛАСТИ АРХИТЕКТОНСКОГ ДЕЛОВАЊА. ОВОГОДИШЊИ 46. САЛОН АРХИТЕКТУРЕ ПРЕДСТАВЉА АРХИТЕКТОНСКИ ЕКОСИСТЕМ У СРБИЈИ И БИЋЕ РЕАЛИЗОВАН У ОРГАНИЗАЦИЈИ МУЗЕЈА ПРИМЕЊЕНЕ УМЕТНОСТИ (МПУ) У САРАДЊИ СА УДРУЖЕЊЕМ АРХИТЕКАТА СРБИЈЕ (УАС), АСОЦИЈАЦИЈОМ СРПСКИХ АРХИТЕКТОНСКИХ ПРАКСИ (АСАП) И ЖЕНСКОГ АРХИТЕКТОНСКОГ ДРУШТВА (ЖАД). ЗАЈЕДНИЧКИМ РАДОМ НА ОРГАНИЗАЦИЈИ ОВОГ САЛОНА ЖЕЛИМО ДА ПОШАЉЕМО ПОРУКУ О НЕЖНОСТИ СИНЕРГИЈЕ ЧИТАВЕ АРХИТЕКТОНСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ У СРБИЈИ СА ЦИЉЕМ ДА НАША ДИСЦИПЛИНА ДОБИЈЕ БОЉЕ И ВИДЉИВИЈЕ МЕСТО У ДРУШТВУ.

САЛОН АРХИТЕКТУРЕ МУЗЕЈА ПРИМЕЊЕНЕ УМЕТНОСТИ САБИРА ВИШЕ НИВОА КОЈИМА СЕ У ЈЕДНОМ ВРЕМЕНСКОМ ПЕРИОДУ АКЦЕНТУЈУ ВАЖНА АКТУЕЛНА ДЕШАВАЊА ВЕЗАНА ЗА ДЕЛАТНОСТ АРХИТЕКТУРЕ. У АПРИЛУ СЕ ЈАВНОСТИ ПРЕДСТАВЉА ОНО ШТО СЕ ИСТРАЖУЈЕ, ОБЛИКУЈЕ И ПРИПРЕМА ТОКОМ ЦЕЛЕ ГОДИНЕ. СТРАТЕГИЈА МАНИФЕСТАЦИЈЕ ЗАСНИВА СЕ НА САЛОНСКОМ ПРЕДСТАВЉАЊУ РАДОВА (ИЗЛОЖБА), ПРОГРАМСКОМ ДЕЛУ (ТЕМА) И ДОДЕЛИ НАГРАДА, ПОХВАЛА И ПРИЗНАЊА. СВАКЕ ГОДИНЕ ТЕМАТСКИМ ПРОГРАМСКИМ РЕШЕЊИМА САЛОН АРХИТЕКТУРЕ ЈАВНОСТ УПОЗНАЈЕ СА АКТУЕЛНИМ ТАЧКАМА АРХИТЕКТОНСКИХ ПРАКСИ И ТЕОРИЈЕ.

THE SALON OF ARCHITECTURE IS A TRADITIONAL ANNUAL EVENT OF THE MUSEUM OF APPLIED ART, FOUNDED IN 1974. THE MAIN TASK OF THE SALON IS TO PRESENT THE ANNUAL ARCHITECTURAL PRODUCTION TO EXPERTS AND THE GENERAL PUBLIC: THE ACHIEVEMENTS, PROJECTS, PUBLICATIONS AND RESEARCH IN THE FIELD OF CONTEMPORARY ARCHITECTURE, NEW IDEAS IN ARCHITECTURAL THEORY AND PRACTICE, AS WELL AS ENCOURAGING DIALOGUE AND EXCHANGE AMONG ARCHITECTS, BUT ALSO WITH THE GENERAL PUBLIC. THE SALON IS AN IMPORTANT LEGACY OF THE ARCHITECTURAL COMMUNITY IN SERBIA AND THE MUSEUM OF APPLIED ART, WHICH AIMS TO PROMOTE THE BEST ACHIEVEMENTS IN THE FIELD OF ARCHITECTURE AND THE ROLE OF ARCHITECTURE IN SOCIETY.

THE MUSEUM OF APPLIED ART REALIZES THE SALON IN COOPERATION WITH RELEVANT AND RENOWNED ASSOCIATIONS, ORGANIZATIONS, INSTITUTIONS AND INDIVIDUALS IN THE FIELD OF ARCHITECTURAL ACTIVITY. THIS YEAR'S 46TH SALON OF ARCHITECTURE REPRESENTS THE ARCHITECTURAL ECOSYSTEM IN SERBIA AND WILL BE ORGANIZED BY THE MUSEUM OF APPLIED ART (MAA) IN COOPERATION WITH THE ASSOCIATION OF ARCHITECTS OF SERBIA (UAS), THE ASSOCIATION OF SERBIAN ARCHITECTURAL PRACTICES (ASAP) AND THE WOMEN'S ARCHITECTURAL SOCIETY (ŽAD). BY WORKING TOGETHER ON THE ORGANIZATION OF THIS SALON, WE WANT TO SEND A MESSAGE ABOUT THE NECESSITY OF SYNERGY OF THE ENTIRE ARCHITECTURAL COMMUNITY IN SERBIA WITH THE AIM OF OUR DISCIPLINE GAINING A BETTER AND MORE VISIBLE PLACE IN SOCIETY.

THE ARCHITECTURE SALON OF THE MAA CONSISTS OF SEVERAL LEVELS THAT EMPHASIZE IMPORTANT CURRENT EVENTS RELATED TO THE ACTIVITY OF ARCHITECTURE IN ONE PERIOD OF TIME. IN APRIL, EVERYTHING THAT IS RESEARCHED, SHAPED AND PREPARED THROUGHOUT THE YEAR IS PRESENTED TO THE PUBLIC. THE STRATEGY OF THE MANIFESTATION IS BASED ON THE SALON PRESENTATION OF THE WORKS (EXHIBITION), THE PROGRAM PART (THEME) AND THE AWARDING OF AWARDS, PRAISE AND RECOGNITION. EVERY YEAR, THE SALON OF ARCHITECTURE INTRODUCES THE PUBLIC TO THE CURRENT POINTS OF ARCHITECTURAL PRACTICE AND THEORY THROUGH THEMATIC PROGRAM SOLUTIONS.

САВЕТ

COUNCIL

БИЉАНА ЈОТИЋ, МА,
ИСТОРИЧАРКА УМЕТНОСТИ И КУСТОСКИЊА, ДИРЕКТОРКА МПУ
BILJANA JOTIĆ, MA
ART HISTORIAN AND CURATOR,
DIRECTOR OF THE MUSEUM OF APPLIED ART

ДР СЛОБОДАН ЈОВИЋ,
АРХИТЕКТА И КУСТОС МПУ
SLOBODAN JOVIĆ, PHD,
ARCHITECT AND CURATOR OF THE MUSEUM OF APPLIED ART

ПРОФ. ВЕСНА ЦАГИЋ МИЛОШЕВИЋ,
АРХИТЕКТКИЊА
PROF. VESNA ČAGIĆ MILOŠEVIĆ,
ARCHITECT

ДР ЖАКЛИНА ГЛИГОРИЈЕВИЋ,
АРХИТЕКТКИЊА
ŽAKLINA GLIGORIJEVIĆ, PHD,
ARCHITECT

МАРКО КРОШЕЦ,
АРХИТЕКТА
MARKO KOROŠEC,
ARCHITECT

01

ТРАДИЦИЈА САЛОНА И ПОСЕБАН ФОКУС

Овогодишњи, 46. Салон архитектуре представља континуитет пажљиво успостављане синергије током вишегодишње припреме и формирања прве националне архитектонске стратегије, усвојене средином 2023. године. Као и стратегија, Салон негује и подржава вредности генерисане кроз традицију и развој, али прави и искорак у форми, темама и садржају: изложбу укупне архитектонске продукције у Србији и такмичење за најбоља остварења ове године прати богат едукативни програм намењен архитектонској заједници и широј јавности, у складу са визијом и циљевима стратегије.

С тим у вези, слоган овогодишњег салона је **Имамо своју политику!** Архитектонска заједница је дефинишући сопствене архитектонске политике (коначно) добила основ за акцију успостављања механизма којима се утиче на квалитет архитектуре. Салон је прилика да се разуме дато право и усвоји могућност професије да делује, као и да се учине први кораци у примени стратегије. Због свог националног карактера, снажне јавне комуникације и великог домета, фокус програма Салона је на спровођењу аспеката стратегије који се тичу места архитектуре у друштву, култури, институцијама и образовном систему, чему ће допринети и представљена искуства у примени архитектонских политика уважених гостију из Европе.

Контекстуално дефинисана дугорочна промена је кључна и једина извесна одлика градова и региона (Алварез, 2013), која је обележила и нашу стварност. Брзе промене знања, вредности и захтева у свим областима учиниле су да архитектура од елемента националног идентитета постане комерцијална категорија и инструмент културне и политичке поларизације. Кроз представљање стратегије и кроз програм овогодишњег салона желимо да иницирамо враћање архитектуре међу основне друштвене вредности и подсетимо на њену улогу као инструмента комуникације, како унутар професије тако и са општом јавношћу. Стављајући ову тему у фокус програма, Салон укључује широку скалу актера на архитектонској сцени и њен укупни контекст за боље разумевање и суочавање са изазовима савременог друштва.

Допринос афирмацији традиционалних вредности, у контексту салона архитектуре мпу, јесте и „одвајање“ изложбе актуелне архитектонске продукције од тематског оквира програма Салона. Наведено подразумева и такмичење за Велику награду Салона (Grand prix) – најбоље реализовано дело архитектуре, као и за награде, признања и похвале за нереализоване пројекте, конкурсне радове, истраживања, експерименте, публикације, архитектонску фотографију и продукцију у домену дигиталног простора без унапред утврђене поделе на категорије, чиме и интернационални жири добија нову улогу у смислу доприноса критеријумима квалитета архитектуре кроз критеријуме за доделу награда. Томе се прикључују и признање Савета Салона и награда публике, које су независне од такмичарског дела, а чине важан део активирања јавности у изражавању мишљења.

Организатор салона је такође позвао архитектонске асоцијације да се кроз програм салона, удружени, позабаве аспектима стратегије који нису добијали посебну пажњу у време када је архитектура имала одговарајуће место у нашем друштву, култури заједнице, институцијама и образовном систему, а данас је неопходно на њих подсетити како професионалну тако и ширу друштвену заједницу.

THE TRADITION OF THE SALON AND A SPECIAL FOCUS

The 46th Salon of Architecture represents the continuity of carefully established synergy during the multi-year preparation and formation of the first National Architectural Strategy, adopted in mid-2023. Like the Strategy, the Salon nurtures and supports the values generated through tradition and development, but also makes a step forward in form, themes and content: the exhibition of the overall architectural production in Serbia and the competition for the best achievements this year is accompanied by a rich educational program intended for the architectural community and the general public, in accordance with the vision and goals of the Strategy.

In this regard, the slogan of this year's Salon is **We've got our own policy!** By defining its own architectural policies, and the architectural community (at long last) has gotten a basis for establishing mechanisms that influence the quality of architecture. The salon is an opportunity to understand the given right and adopt the profession's ability to act, as well as to take the first steps in implementing the Strategy. Due to its national character, strong public communication and wide reach, the focus of the Salon program is on the implementation of Strategy aspects that concern the place of architecture in society, culture, institutions and the educational system, which will be contributed to by the presented experiences in the application of architectural policies of distinguished guests from Europe.

Contextually defined long-term change is the key and only certain feature of cities and regions (Alvarez, 2013), which has also marked our reality. Rapid changes in knowledge, values and requirements in all areas have instigated architecture, from an element of national identity, to become a commercial category and an instrument of cultural and political polarization. Through the presentation of the Strategy and through the program of this year's Salon, we want to initiate the return of architecture to basic social values and remind of its role as an instrument of communication, both within the profession and with the general public. Putting this topic in the focus of the Program, the Salon includes a wide range of actors on the architectural scene and its overall context for better understanding and facing the challenges of contemporary society.

A contribution to the affirmation of traditional values, in the context of the MAA Salon of Architecture, is the "separation" of the exhibition of current architectural production from the thematic framework of the Salon Program. The aforementioned also includes the competition for the Grand Prize of the Salon (Grand Prix) – for the best realized work of architecture, as well as for awards, recognitions and commendations for unrealized projects, competition works, research, experiments, publications, architectural photography and production in the domain of digital space without a predetermined division into categories, which also gives the international jury a new role in terms of contributing to the criteria of the quality of architecture through the award criteria. This includes the Recognition of the Salon Council and the Audience Award, which are independent of the competition part, and are an important part of activating the public in expressing their opinions.

The organizer of the Salon also invited the architectural associations to, through the Salon Program, jointly deal with aspects of the Strategy that received no special attention at a time when architecture had an appropriate place in our society, in the community culture, institutions and educational system, and today it is necessary to remind both the professional and wider social community of its importance.

HP 05

ИМЕ ПРОЈЕКТА / ЈЕДНОПОРОДИЧНИ СТАМБЕНИ ОБЈЕКАТ
СА ПОМОЋНИМ ОБЈЕКТОМ – НЕМЕНИКУЋА
АУТОРИ / АЛЕКСАНДАР ЛУКИЋ, СТАША РАДМИЛОВИЋ ДИКЛИЋ
СТУДИО / ПРАКСА59 / DELLO STUDIO
ВРСТА РАДА / НЕРЕАЛИЗОВАН ПРОЈЕКАТ
КЛИЈЕНТ / ПРИВАТАН КЛИЈЕНТ
ЛОКАЦИЈА / СЕЛО НЕМЕНИКУЋЕ, КОСМАЈ, БЕОГРАД, СРБИЈА
ГОДИНА / 2023.

NAME OF PROJECT / SINGLE-FAMILY RESIDENTIAL HOUSE WITH SIDE FACILITY – NEMENIKUĆA
AUTHORS / ALEKSANDAR LUKIĆ, STAŠA RADMILOVIĆ DIKLIĆ
STUDIO / PRAKSA59 / DELLO STUDIO
KIND OF PROJECT / UNREALISHED DESIGN
CLIENT / PRIVATE CLIENT
LOCATION / NEMENIKUĆE VILLAGE, KOSMAJ, BELGRADE, SERBIA
YEAR / 2023

HP 06

ИМЕ ПРОЈЕКТА / ХИПОТЕТИЧКИ МОДЕЛ ДОБРОВИЋЕВОГ НОВОГ БЕОГРАДА
АУТОР / DEZIRE TILINGER
ВРСТА РАДА / ИСТРАЖИВАЧКИ РАД – ЕКСПЕРИМЕНТ
ЛОКАЦИЈА / БЕОГРАД, СРБИЈА
ГОДИНА / 2022.

NAME OF PROJECT / HYPOTHETICAL MODEL OF DOBROVIĆ'S NEW BELGRADE
AUTHOR / DEZIRE TILINGER
KIND OF PROJECT / RESEARCH WORK – EXPERIMENT
LOCATION / BELGRADE, SERBIA
YEAR / 2022

**/ НР1, ПЗ / МИЛЕНА
(ДЕЛЕВИЋ) ГРБИЋ /**

Дипломирала је и докторирала на Универзитету у Београду – Архитектонском факултету. Ради на Универзитету у Новом Саду – Грађевинском факултету у Суботици. Фокус на *teaching+research* едукацију представља посебан облик ангажовања који, осим у настави, континуирано унапређује учешћем на националним и интернационалним радионицама и тренинзима ментора. Објавила је преко 30 радова у монографијама, часописима, зборницима националног и међународног значаја.

/ НР2 / ТЕОДОР ЈОВАНОВИЋ /

Рођен је 1998. године у Дармштату. По завршетку Архитектонске техничке школе студије је започео и завршио на Архитектонском факултету Универзитета у Београду. Истиче се на неколико студентских изложби и публикација, као и учешћем на 44. и 45. Салону архитектуре. Током студија учествовао је и на изради конкурсног решења за проширење објекта Електротехничког факултета у Београду. Након студија професионални рад наставио је на неколико пројеката у Франкфурту на Мајни. tj@darpluf.de

/ НР2 / ДАВИД ВОЛАРЕВИЋ /

Рођен је 1998. године у Београду. По завршетку Средње уметничке школе *Техноарт*, студије је започео и завршио на Архитектонском факултету Универзитета у Београду. Током студија учествовао је на неколико интернационалних изложби везаних за архитектуру и урбанизам. По завршетку факултета, праксу наставља у Београду као сарадник на пројектима у Србији, као и у Француској, Данској и Естонији. david@main.archi

**/ НР3, НР6, П9 / ДЕЗИРЕ
ТИЛИНГЕР, МАСТ. ИНЖ. АРХ /**

Истраживач приправник. Основне и мастер студије архитектуре завршила је на Архитектонском факултету Универзитета у Београду 2019. године. Након мастер студија посветила се пракси, а 2021. уписује докторске студије на истом факултету, где ради у звању истраживача приправника. Ангажована је у настави типа студио пројекат и као део редакције научног часописа *C SAJ: Serbian Architectural Journal*, у издаваштву Универзитета у Београду – Архитектонског факултета. Њен истраживачки рад фокусира се на наслеђе из социјалистичког периода, превасходно на стамбenu архитектуру. Активно учествује на конференцијама од националног и међународног значаја и аутор је више објављених научних радова у оквиру конференцијских зборника.

**НР3, П6 / ЈЕЛЕНА ШЋЕКИЋ,
МАСТ. ИНЖ. АРХ /**

Истраживач приправник, рођена 1997. године, уписује основне (2016) и мастер академске студије архитектуре (2019) на Архитектонском факултету у Београду, где стиче звање мастер инжењера архитектуре (2021). Своје академско образовање наставља кроз докторске академске студије на истом факултету (2021). Од 2022. године запослена је као истраживач приправник на Архитектонском факултету у Београду, у оквиру Департмана за историју и теорију архитектуре и уметности. Такође, ангажована је и у оквиру редакције научног часописа *SAJ: Serbian Architectural Journal*, у издаваштву Универзитета у Београду – Архитектонског факултета. Посебна интересовања исказује у области очувања културног наслеђа, са фокусом на питању вредности културног наслеђа и њиховог очувања у савременом контексту. Активно учествује на конференцијама од националног и међународног значаја и аутор је више објављених научних радова у оквиру конференцијских зборника и научних часописа. Члан је националног комитета ICOMOS Serbia.

**/ НР3 / БОГДАН ЋОКИЋ,
МАСТ. ИНЖ. АРХ. /**

Рођен (1999) у Сурдулици, уписује основне (2018) и мастер академске студије архитектуре (2021) на Универзитету у Београду – Архитектонског факултета

БУ, где стиче звање мастер инжењера архитектуре (2023). Током студија активно учествује у настави, као студент-демонстратор, док паралелно стиче практична знања кроз праксу у Београду и Мускату. По завршетку студија започиње професионалну каријеру у Београду, где живи и ради.

/ НР4 / СНЕЖАНА ВЕСНИЋ /

Дипломирана инжењерка архитектуре, рођена 1974. у Лазаревцу, доцент на Архитектонском факултету у Београду, на Департману за архитектуру. Ауторка књиге *Архитектонски концепти – објекат стварности и субјекат илузије*. www.newonenow.net; snezana.vesnic@gmail.com

**/ НР4 / ВЛАДИМИР
МИЛЕНКОВИЋ /**

Дипломирани инжењер архитектуре, дипломирани музички педагог, рођен 1969, ванредни професор на Архитектонском факултету у Београду. Аутор књига *Архитектонска форма и мултифункционалност* и *Форма прати тему – петоделни методолошки есеј*. www.newonenow.net; link@arh.bg.ac.rs

**/ НР4 / СИНИША
САВАТИЈЕВИЋ /**

Дипломирани мастер инжењер архитектуре, рођен 1998. у Ужицу. Своју пројектантску делатност везује за *Сенарх биро* и студио *Неоархитекти*. www.newonenow.net sinisasavatićević10@gmail.com

/ НР4 / ЛУКА ИВАНЧЕВИЋ /

Дипломирани инжењер архитектуре, рођен 2000. у Панчеву, студент мастер академских студија на Архитектонском факултету у Београду. lukaivančević55@gmail.com

/ НР4 / МАРКО ЧЕКАНОВИЋ /

Дипломирани инжењер архитектуре, рођен 2000. у Београду, студент мастер академских студија на Архитектонском факултету у Београду. marko.cekanovic123@gmail.com

**/ НР5 / АЛЕКСАНДАР
ЛУКИЋ, МАСТЕР. ИНЖ.
АРХ. /**

Рођен је 1986. у Шапцу, где завршава гимназију а 2005. уписује студије архитектуре на Факултету техничких наука у Новом Саду, и завршава их 2011. Професионални ангажман почиње 2013. у студију *Енформа* у Котору, где је ангажован на архитектонском пројектовању до 2017. године када почиње са самосталним архитектонским ангажовањем, оснивајући архитектонски студио *Пракса59*. Аутор је стамбених и пословних објеката и пројеката јавних установа и простора. Добитник је признања кроз ауторско учешће на архитектонским конкурсима.

**/ НР5 / СТАША
РАДМИЛОВИЋ ДИКЛИЋ,
МАСТЕР ИНЖ. АРХ. /**

Рођена је 1988. године у Новом Саду. Након завршених основних студија архитектуре на Факултету техничких наука у Новом Саду одлази на мастер студије на *Politecnico di Milano*. Поред студија, у Милану ради као асистент на факултету *Politecnico di Milano* и као јуниор архитекта у *Exposure Architects* у Бергаму. У Београду 2016. године, оснива свој мултидисциплинарни студио *Dello*. у оквиру којег се бави пројектима различитих типологија из области архитектуре, ентеријера и дизајна намештаја.

/ НР7 / БОЈАНА СИЋОВИЋ /

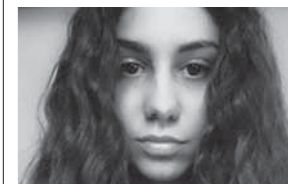
Рођена је 1990. године. Завршила је Високу школу ликовних и примењених уметности у Београду, а потом студије архитектуре на Архитектонском факултету у Београду, где је награђена као најбољи студент основних и мастер студија. За време студирања била је ангажована као студент демонстратор на неколико предмета, касније као сарадник у настави на ВШЛПУСС и истраживач-приправник на Факултету примењених уметности у Београду, где похађа докторске уметничке студије. Тренутно је запослена на Академији уметности у Новом Саду у својству стручног сарадника. bojanasicovic@gmail.com

**/ НР7 / ВАЊА
СПАСЕНОВИЋ /**

Рођена је 1994. године у Београду. На Архитектонском факултету Универзитета у Београду дипломирала је 2018. године, где исте године уписује и докторске академске студије. У звању асистента за ужу научну област Архитектонско пројектовање изабрана је на Архитектонском факултету Универзитета у Београду 2020. године. Као аутор излаже радове на националним и међународним изложбама у области уметности, архитектуре и урбанизма. Свој научноистраживачки рад активно представља на међународним

научним скуповима и конференцијама у области архитектуре и уметности. v.spasenovic@arh.bg.ac.rs

**/ НР8 / АНАСТАСЈА
СПАЛЕВИЋ, МАСТЕР
ИНЖЕЊЕР АРХИТЕКТУРЕ /**

Дипломирала је на Архитектонском факултету на Универзитету у Београду. Тренутно ради у пројектном бироу *ViA* као архитекта пројектант. Стручним знањем и вештинама доприноси пројектима кроз креативна и функционална архитектонска решења. Њена посвећеност послу и способност ефикасног тимског рада омогућили су јој да постане члан тима. Поседује искуства у различитим областима архитектуре, а посебно се у пројектовању објеката са комплексним захтевима. Континуирано унапређује своје вештине кроз праћење нових трендова и технологија у архитектури.

**/ НР8 / ЛУКА РЕЂОВИЋ,
МАСТЕР ИНЖЕЊЕР
АРХИТЕКТУРЕ /**

Специјализован у области *retail* дизајна, рођен 1997. у Косовској Митровици, Србија. Након завршетка студија архитектуре на Београдском универзитету, одлучио је да се посвети каријери у архитектонском дизајну

КАТАЛОГ ИЗЛОЖБЕ

46. Салон архитектуре
28. март – 28. април 2024.

ИЗДАВАЧ

Музеј примењене уметности
Бука Караџића 18, Београд
info@mpu.rs
www.mpu.rs

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Биљана Јотић, историчарка уметности (МА), кустоскиња, у својству
директора МПУ

РЕДАКЦИЈА МПУ

Марина Ракић, виша библиотекарка МПУ, секретарка редакције
мр Јелена Пераћ, музејска саветница
Јелена Поповић, виша кустоскиња

АУТОРИ ТЕКСТОВА

Биљана Јотић
Весна Цагић Милошевић
др Жаклина Глигоријевић
др Слободан Јовић
др Милена Стојковић
др Миљана Зековић
Саша Беговић
мр Зоран Абадић
Деан Лах

ВИЗУЕЛНИ ИДЕНТИТЕТ ПУБЛИКАЦИЈЕ И ИЗЛОЖБЕ

Дејана Цветковић

АУТОРИ КОНЦЕПТА 46. САЛОНА АРХИТЕКТУРЕ

Савет 46. Салона архитектуре -
Биљана Јотић, МПУ
др Слободан Јовић, МПУ
Весна Цагић Милошевић, Удружење архитеката Србије (УАС)
Марко Корошец, Асоцијација српских архитектонских пракси (АСАП)
др Жаклина Глигоријевић, Женско архитектонско друштво (ЖАД)

КУСТОСИ ИЗЛОЖБЕ:

др Слободан Јовић, кустос МПУ
Биљана Јотић, директорка МПУ

ДИЗАЈН ИЗЛОЖБЕ

Савет 46. Салона архитектуре

ПРОДУКЦИЈА ИЗЛОЖБЕ

Турбина
Object Constructors

САРАДНИК

Миољуб Кушић

ФОТОГРАФИЈА

Драгана Удовичић

ПРЕВОД

Елза Холт

ЛЕКТУРА

Зорица Вукелић

ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

Лидија Бутковић
Владимир Милисављевић
THE 42 MEDIA SOCIETY

ШТАМПА

Бирограф, Београд

ТИРАЖ

300

ISBN - 978-86-7415-259-1

Организација: Музеј примењене уметности (МПУ)
Сарадња: Удружење архитеката Србије (УАС); Асоцијација српских
архитектонских пракси (АСАП) и Женско архитектонско друштво
(ЖАД)

Спонзори: Rehau, Alumil, Aco, Mega Concept и Saint Gobain.

EXHIBITION CATALOG

46th Salon of Architecture
28 March – 28 April 2024

PUBLISHER

Museum of Applied Art
18 Vuka Karadžića Street, Belgrade
info@mpu.rs
www.mpu.rs

EDITOR-IN-CHIEF

Biljana Jotić, Art historian (MA), Curator, in the capacity of MAA director

EDITORIAL OFFICE

Marina Rakić, senior librarian of the MAA, editorial secretary
Jelena Perać, senior curator of the MAA
Jelena Popović, museum advisor of the MAA

TEXTS AUTHORS

Biljana Jotić
Vesna Cagić Milošević
dr Žaklina Gligorijević
dr Slobodan Jović
dr Milena Stojković
dr Miljana Zeković
Saša Begović
mr Zoran Abadić
Dean Lah

VISUAL IDENTITY OF THE PUBLICATION AND EXHIBITION

Dejana Cvetković

AUTHORS OF THE OF THE 46TH SALON OF ARCHITECTURE CONCEPT

Council of the 46th Salon of architecture -
Biljana Jotić, MAA
dr Slobodan Jović, MAA
Vesna Cagić Milošević, Union of Architects of Serbia (UAS)
Marko Korošec, Association of Serbian Architectural Practices (ASAP)
Dr. Žaklina Gligorijević, Women's Architectural Society (ŽAD)

CURATORS OF THE EXHIBITION

dr Slobodan Jović
Biljana Jotić

DESIGN OF THE EXHIBITION

Council of the 46th Salon of architecture

PRODUCTION OF THE EXHIBITION

Turbina
Object Constructors

ASSOCIATE

Miojub Kušić

PHOTOGRAPH

Dragana Udovičić

TRANSLATION

Elza Holt

EDITING

Zorica Vukelić

PR

Lidija Butković
Vladimir Milisavljević
THE 42 MEDIA SOCIETY

PRINT

Birograf, Belgrade

CIRCULATION

300

ISBN - 978-86-7415-259-1

Organisation: Museum of Applied Art (MAA)
in cooperation with the Union of Architects of Serbia (UAS), the
Association of Serbian Architectural Practices (ASAP) and Women's
Architectural Society (ŽAD).

Sponsors: Rehau, Alumil, Aco, Mega Concept and Saint Gobain.

Покровитељ / Patron:

Република Србија
Министарство културе
Republic of Serbia
Ministry of Culture

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

72:069.9(497.11)"2024"(083.824)

71/72(4)"20"(083.824)

72.071.1:929(083.824)

САЛОН архитектуре (46 ; 2024 ; Београд)

Имамо своју политику : [каталог изложбе]
/ 46. салон архитектуре, [28. март -28. април
2024.] ; [главни и одговорни уредник Биљана
Јотић] ; [фотографија Драгана Удовичић] ;
[превод Елза Холт] = We have our own policy :
[exhibition catalog] / 46th Salon of Architecture,
[28 March - 28 April 2024] ; [editor in chief
Biljana Jotić] ; [photograph Dragana Udovičić]
; [translation Elza Holt]. - Београд : Музеј
примењене уметности = Belgrade : Museum
of Applied Art, 2024 (Београд : Бирограф =
Belgrade : Birograf). - 212 стр. : илустр. ; 27 cm

Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Тираж
300. - Стр. 4: Уводна реч / Биљана Јотић. -
Излагачи: стр. 178-205.

ISBN 978-86-7415-259-1

а) Салон архитектуре (46 ; 2024 ; Београд) -
Изложбени каталози

COBISS.SR-ID 142698761